

Politiskt viðmerking:

Rætleiðing til bræv frá starvsfólki á Toll- og Skattstovu Føroya

Í Dimmalætting gjár er eitt lesarabráv frá starvsfólki á Toll- og Skattstovu Føroya, sum er dagfest Tórshavn 19.11.1998, sum skal eittast at viðgera tað, sum eg m.a. førði fram undir fyrstu viðgerð av lógtingsmálunum nr. 39 og 40, sum eru uppskot til broytingar í ávikavíst tolllógini og meirvirðisgjaldslógini.

M.a. er ein av broytingunum, at innkrevjingin og panting formelt skal flytast frá Føroya Gjaldstovu til Toll- og Skattstovuna.

Eins lítið eg av prinsipiellum grundum alment finnst at alment settum starvsfólki, einstaklingum ella starvsbólkum, ein lítið ætli eg mær út í eitt kjak við tykkum sum starvsfólk á Toll- og Skattstovuni. Men tó nakrar rætleiðingar.

Tá tit insinuera, at eg skal hava sagt (ella latið skinið

ígjøgnum), at um Toll- og Skattstovnan fekk innkrevjingina, so fór alt arbeiðið at detta á gólv, er ikki rætt. Hetta varð ongantíð sagt.

Men eg segði, at hetta í míni tíð sum landsstýrismaður var eitt »satsnings-øki«, har vit við øllum góðum kreftum royndu at byggja nakað skilagott upp. Og uppgávuna fekk Gjaldstovnan tá, men eg eg havi skilt, at henda er flutt til tykkara fyrri einari tíð síðan, og nú skal tað formella fáast upp á pláss.

Tit kunnu neyvan kenna meg sera væl, tá tit beinleiðis siga, at eg leggi fótlongar í vegin fyrri samstarvi innan almenna umsiting.

Nei, tað eigi eg ikki lut í. Men eg taki mær tó rætt til sum lógtingsmaður at seta fram spurningar til broytingar, sum eg ikki beinleiðis hava fingið nakra sakliga

grundgeving fyrri. Og tá ið eg haraftíð havi sitið við ábyrgd fyrri málsøkinum, so hevur málið mín serliga áhuga.

Eg gjørdi annars undir viðgerðini vart við, at ivaleyst funnu vit umsitingar, sum trongdu til ábøtur, so lat okkum heldur brúka orkuna til tað, heldur enn at broyta tað, sum eftir øllum at døma virkar.

Samlaðu eftirstøðurnar (incl. rentur) eru frá febr. 1996 til okt. 1998 farnar frá 505.556.630 mió. kr. til 438.036.716 mió. kr. Hetta er ein veruleiki, hóast vit vita, at nakað er upprudding.

Samlaðu veðhaldsskyldur landskassans eru eisini minkaðar átrúliga nógv seinastu árin. Tað er nú ikki tí, at lánini eru afturgjoldin, tvørturímóti.

Skuldi eisini verið óneyð-

ugt at upplýst tykkum um, at eg ikki var samdur í teimum bygnaðarbroytingum, sum fóru fram í umsitingina. Møguliga er henda avgerð um innkrevjingina ein liður í somu broytingum. Tað hava vit ikki enn fingið svar uppá, men figgjarnevndin hevur sagt, at hon vil kanna málið nærri.

Viðmerkingin um, at eg ikki kláraði at seta álfkingsarskipanina í gildi er ósaklig, og eg ivist ikki í, at fyrrverandi stjóri tykkara, núverandi figgjarstjóri kundi rættleitt tykkum eisini hesum viðvíkjandi. Nøkur arbeiði fevna um longri tíð enn skeiðið hjá einum landsstýrismanni, og eitt nýtt landsstýri byggir á herðarnar á tí undanfarna.

Um mínir kritisku spurningar elva til eitt stríð millum starvsbólkarnar á Toll- og Skattstovuni og Gjald-

stovuni, so harnar tað meg almikið, men tað dugi eg hóast alt ikki at siggja, at eg havi lagt upp til, og hevur tað so ikki verið tilætlað.

Tit skriva í endanum í brævinum, soleiðis lesi eg tað í hvørfall, at eg eri ein av teimum, sum rópi upp um, at almenna umsitingin er so dýr og tí má rationaliserast. Men tykkum nýtist ikki at fara í andstøðuna ella eftir fyrrverandi landsstýrismonnum, um tit vilja finna hasi sjónarmiðini. Tit sita í lótni nærri røttu viðkomandi.

Annars eru vit langt frá enn komnir á mál í øllum hesum trupulleikum. Og eg vil fegin boða frá, at vit í Javnaðarflokkinum vilja geva okkara fulla stuðul í arbeiðinum:

– at forða vøkstri í privatum og vinnuligum eftirstøðum

Jóannes Eidesgaard

– at gera greiða reglur um mgl. eftirgeving av privatari og vinnuligari skuld til tað almenna

– at effektivisera innkrevjingina

– at forða fyrri avlagning av kappingini millum vinnuvirkir orsakað av almennari skuld

– o.ø. neyðugum tiltøkum

Jóannes Eidesgaard, lógtingsmaður

Eftirlønarávtalan millum Starvs- mannafelagið og Føroya Lívstrygging

Við hesi eftirlønarávtalu hevur Starvsmannafelagið lagt lunnar undir framtíðar arbeiðsmarknaðareftirløna hjá limun sínum, ið eru uml. 1.250 í tali.

Eftirlønarávtalan tekur hædd fyrri, at tann einstaki limurin fær móguleika at byggja upp eina nýttandi persónliga eftirlønarskipan, eins og henda skipan, í ávísan mun, er við til at bøta um vandan við stuttu inn-
gjaldingartíðini hjá teimum eldru limunum.

Eftirlønarávtalan byggir á tríggar høvuðstættir, ið eru staðfestir í eini høvuðs-avtalu.

- 1: eftirlønargrunnur
- 2: persónlig eftirlønarskipan
- 3: samstarvsavtala

Samlaða gjaldið, ið verður inngjaldið til hesa skipan, verður býtt í tveir partar. Tann eini parturin verður inngjaldin til eftirlønargrunnin, ið umsitur samlagstrygging og ískoytis-eftirløn. Hin parturin fer til eina persónliga eftirlønarskipan.

Fram til 01.01.1999 fer alt inngjaldið í grunnin. Tann 01.01.1999 hækkar eftirlønarinngjaldið til 5,5%. Tá verða 2,5% sett í grunnin og 3% verða inngjaldin á persónligu eftirlønina.

So hvørt sum inngjaldið veksur, er tað tann persónligi parturin, sum verður útbýgdur.

1: Eftirlønargrunnur:
(samhaldsfastur partur)
Grunnurin fevnir um:

Samlagstrygging:
(útgjald við deyða) Limir, upp til 50 ára aldur kr. 500.000,- í einum, skattafritt. Limir, 51 ár og eldri kr. 300.000,- í einum, skattafritt

Ískoytis-eftirløn:
Við eftirlønaráldur 67 ár kr. 100.000,- í einum, skattafritt.

Grunnurin er skipaður við eina sjálvstøðugari nevnd undir Starvsmannafelagnum, sum stjórnar eftirlønargrunninum. Nevndin og Starvsmannafelagið áseta retningslinjurnar fyrri grunnin og støddina á veitingum. Virksemd er útgreinað í eina reglugerð, og forður verður ein sjálvstøðugur roknskapur fyrri grunnin.

2: Persónlig eftirlønarskipan:

Av tí at inngjaldið er lágt í byrjanini, verður gjaldið til persónligu eftirlønina í fyrstu atløgu brúkt til eina uppsparing, sum verður útgjaldin í einum. Móguleiki er fyrri at broyta útgjaldið til eina lívlanga veiting, áðrenn farið verður úr starvi við eftirlønaráldur. Við deyða áðrenn náðan eftirlønaráldur, verður uppsparingin vírdið útgjaldið.

Her verður sostatt ikki innbygt nøkur trygging í sambandi við óarbeiðsføri og deyða í fyrstu atløgu. Lívstryggingin er í hesum uppskoti partur av samhaldsfasta grunninum.

Gunnleivur Dalsgaard, formaður í Starvsmannafelagnum, Tummas Eliassen, stjóri á Føroya Lívstrygging og Karsten Hansen, landsstýrismáður í figgjarálum

sambandi við óarbeiðsføri og deyða í fyrstu atløgu. Lívstryggingin er í hesum uppskoti partur av samhaldsfasta grunninum.

Gjaldsundantøka:

Verður arbeiðsorkan skerd við 2/3 ella meira, fellur inngjaldið til persónligu eftirlønina burtur aftan á 3 mánaðin. Ístaðin endar Føroya Lívstrygging eftirlønars-

gjaldið, so leingi óarbeiðsføri stendur við, um neyðugt heilt fram til eftirlønarsundantøka verður veitt uttan mun til, hvussu eftirlønstryggingin er samansett.

Móguleiki fyrri viðkann:

Ein eftirlønarskipan er eitt figgjarligt trygdarnet, tí eigur hon at setast saman við:

- veiting við deyða
- veiting við óarbeiðsføri
- gjaldsundantøku

So hvørt sum inngjaldini vaksa, verður móguleiki fyrri at byggja út persónliga partin við veitingum í sambandi við

- óarbeiðsføri
- hjúnaðslagseftirløn
- barnaeftirløn v.m.

Eisini er móguligt at gjalda eyka inn í sambandi við persónliga partin. Á henda hátt verður móguleiki fyrri at samanseta eftirlønarpartin í trád við egnan tørv og ynskir.

3: Samstarvsavtala:

Her er mannagongdin útgreinað í sambandi við dagligu umsitingina.